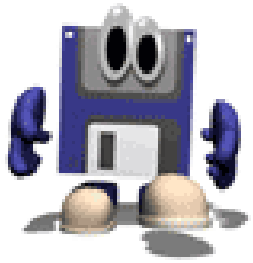




Тарас Григорович Шевченко

Свою Україну любіть,
Любіть її... Во время люте,
В остатню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.





ПЛАН

1. Дитячі роки
2. Юнацькі роки
3. Викуп
4. Творчість поета
5. Солдатське життя
6. Експедиції в житті Шевченка
7. Останні роки життя поета
8. Кохання Тараса Шевченка
9. Заповіт
10. Вшанування пам'яті поета

Дитячі роки Тараса

Тарас Григорович Шевченко народився 9 березня 1814 року в кріпацькій родині, в селі Моринцях, Звенигородського повіту, Київської губернії. Роки малого Тараса пройшли в селі Кирилівці того ж повіту, куди переїхала жити вся родина Шевченка. Батьки поета – Катерина Яківна та Григорій Іванович Шевченки – були власністю поміщика – Енгельгардта. Родина Шевченків жила в старій хатині, вкритій почорнілою гнилою соломомою. В ній пройшли тяжкі дитячі роки поета. У 9 років померла мати Тараса від тяжкої праці. Батько, залишившись з п'ятьма малими дітьми, одружується з вдовою, в якої теж було троє маленьких дітей. В одинадцять років Тарас залишився круглим сиротою.



Юнацькі роки Шевченка



У 15 років Тарас вже працював у наймах – в панській двірні, спочатку кухарчуком, а потім – козачком поміщика Енгельгардта, який жив у Вільно. У Вільно Шевченко вивчає польську мову, знайомиться з польською літературою, продовжує вчитися малювати. Бажаючи мати серед своїх слуг «власного» художника, Енгельгардт законтрактував Шевченка на чотири роки до цехового майстра живопису Ширяєва.

Талант Шевченка як поета й художника звернув на себе увагу представників російської культури, зокрема К. П. Брюллова. Шевченко познайомився з поетом Жуковським, конференц-секретарем Академії художеств Григоровичем, художником Венеціановим, композитором Вієльгорським. Вони високо оцінили здібності Шевченка і вирішили допомогти йому звільнитися від кріпацтва і вчитися.

«Живу, учусь, нікому не кланяюсь і нікого не боюсь. Велике щастя бути вольним чоловіком»,

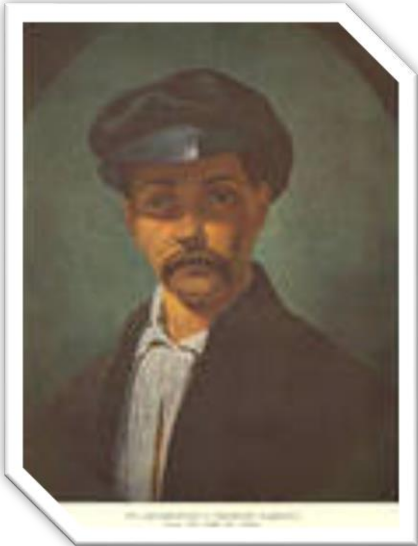
Спроба домовитися з поміщиком про звільнення Шевченка без викупу не дала наслідків. За волю поета Енгельгардт вимагав 2500 карбованців. Щоб дістати необхідну суму, Брюллов намалював портрет письменника Жуковського. Цей портрет розіграли в лотерею і 22 квітня 1838 року викупили Шевченка з неволі. Одержавши волю, Шевченко став відвідувати Академію художеств, Товариство заохочення художників зарахувало його своїм стипендіатом.

Тарас Григорович скоро став улюбленим учнем і другом К. П. Брюллова.



Творчість поета

Завдяки наполегливій роботі над собою Шевченко домагається значних успіхів у живопису. Він став чудовим портретистом та великим майстром акварельного рисунка і за успіхи у навчанні одержує від Академії срібних медалі: у 1840 році за картину «Бідний хлопчик дає собаці шматок хліба» та 1841 року за картину «Циганка-ворожка». Перша збірка власних віршів Шевченка вийшла в світ 1840 року під назвою «Кобзар». Невеликий за обсягом «Кобзар» мав винятковий успіх. Поетичний талант Т. Шевченка був визнаний всіма передовими людьми того часу. У 1846 році у Києві було засновано таємну організацію – Кирило-Мефодіївське товариство, в якій Шевченко зайняв революційно-демократичну позицію.



Солдатське життя

«Під найсуворіший нагляд із заборonoю писати і малювати».



Царський уряд злякався революційної сили поетичного шевченкового слова, тому відправив його рядовим солдатом в Окремий Оренбурзький корпус. Та навіть у казематі Шевченко пише поезії, названі «У казематі». 30 травня 1847 року Шевченка передали військовому міністерству, а 9 червня в супроводі фельд'єгера доставили в Оренбург. Далі його було відправлено в Орську кріпость і зараховано рядовим п'ятого лінійного батальйону. Солдатська служба в той час була найбільшою карою для народу, вона нічим не відрізнялася від каторги, бо ніде так не душили і не гнобили особу, як у казармі, ніде не процвітали в такій мірі катування, биття, наруга над людиною. 10 тяжких років був Шевченко на засланні. Ці жахливі роки підірвали його здоров'я, але не вбили в ньому любові до життя, до правди.

Експедиції в житті Шевченка

Навесні 1848 року з метою описання Аральського моря була організована експедиція. До її складу Шевченка включили як рядового солдат. Працюючи в експедиції, Шевченко виконав близько 300 малюнків аквареллю і олівцем, на яких зобразив природу Казахстану, береги Аральського моря, а також побутові сцени з життя казахського народу. Під час перебування в експедиції Шевченко написав 72 поезії. У 1851 році Шевченко брав участь у геологічній експедиції, яка під керівництвом геолога Антипова в горах Кара-Тау проводила розвідку на кам'яне вугілля. Під час експедиції Шевченко таємно виконував обов'язки рисувальника. Збереглося понад 60 рисунків цього періоду.





Останні роки життя поета

В останні роки життя Тарас Григорович у своїй літературній діяльності підноситься до ще вищого рівня революційної свідомості. В 1859 – 1860 роках Шевченко працює над удосконаленням своєї майстерності в техніці гравюри. За ряд офортів, представлених на академічних виставках 1859 і 1860 років, Шевченко одержує звання академіка-гравера. У 1860 році «Кобзар» Шевченка було надруковано російською мовою. Крім виготовлення офортів, Тарас Григорович у цей час багато уваги приділяє виданню дешевих підручників для народу, але встиг надрукувати і розіслати лише «Буквар южнорусский» для недільних шкіл.





Кохання Тараса Шевченка

Першим коханням молодого Шевченка була Оксана, його ровесниця. Родичі та знайомі закоханих були впевнені, що молоді одружаться, щойно досягнуть відповідного віку. Але надії були марними — Тарас мусив поїхати до Вільна за своїм паном. Розлука була несподівана і довга. Усе своє життя Шевченко згадував ту дівчину, яку колись кохав.

Наступною жінкою, яку він кохав, була польська швачка Дзюня Гусіковська.

У 1843 році Шевченко їде в Україну і там зустрів Ганну Закревську, якій згодом присвятив вірш «Г. З.».

Наступними жінками, що займали місце в серці поета, були Варвара Рєпніна, сільська дівчина Глафіра та Агата Рускова, 16-річна актриса Катерина Піунова. Останнім коханням поета була 19-річна петербурзька наймичка, українка Лукерія Полусмак, якій Шевченко присвятив вірш «Ликері». Зваблював дівчину дорогими подарунками, але вона не захотіла відмовитися від столичного життя й переїхати в українське село. Після смерті свого чоловіка-пиячка у 1904 році, Лукерія Яковлева – Полусмак, залишивши дітей в Петербурзі, переїхала до Канева і щодня приходила на могилу Шевченка.

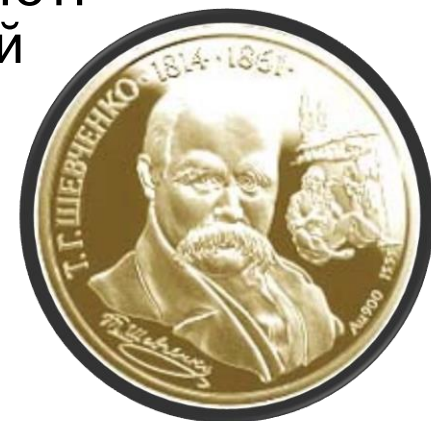
Заповіт

В останні роки свого життя поет все частіше скаржить на втому, на погіршення стану здоров'я, тяжка хвороба прикувала його до ліжка. 9 березня 1861 року був день народження Тараса Григоровича; в цей день він одержав чимало вітальних телеграм. А наступного дня, 10 березня 1861 року, Шевченко помер. Раптова і передчасна смерть поета була наслідком жахливих поневірянь у тюрмах і на засланні. Життя поета обірвалося в повному розквіті творчих сил, йому було 47 років, з яких 24 він був кріпаком, а 10 перебував на засланні. Здійснюючи бажання Шевченка бути похованим над Дніпром, його близькі друзі домоглися дозволу перевезти тіло поета на Україну. У травні 1861 року прах поета тисячі киян зустріли біля Дніпра. Після урочистих проводів у Києві 10 травня 1861 року тіло поета було поховане на Чернечій горі під Каневом.



Вшанування пам'яті поета

Ім'ям Тараса Шевченка названо ряд географічних об'єктів (населених пунктів, вулиць), навчальних закладів та інших організацій України. Ім'я Тараса Шевченка також мають вищі навчальні заклади – університети, театри, кінотеатри, гора Шевченка, пік Форт–Шевченко. В Україні та за її межами є багато пам'ятників Шевченку. Найбільшим меморіальним комплексом, присвяченим Кобзареві, є Шевченківський національний заповідник на місці поховання поета на Тарасовій горі у Каневі. Багато музеїв. У галузі літератури щорічно присвоюють Шевченківську премію — одну з найпрестижніших відзнак України. Портрет Тараса Шевченка зображено на банкноті номіналом 100 гривень та на золотій пам'ятній монеті номіналом 200 гривень. На його честь названо астероїд 2427 Кобзар.





Презентацію підготував

Учень 11 – А класу

Школи № 6 м. Тернівки

Трифонов Денис

Вчитель історії Горбачовій Г. Г.

2014 р.